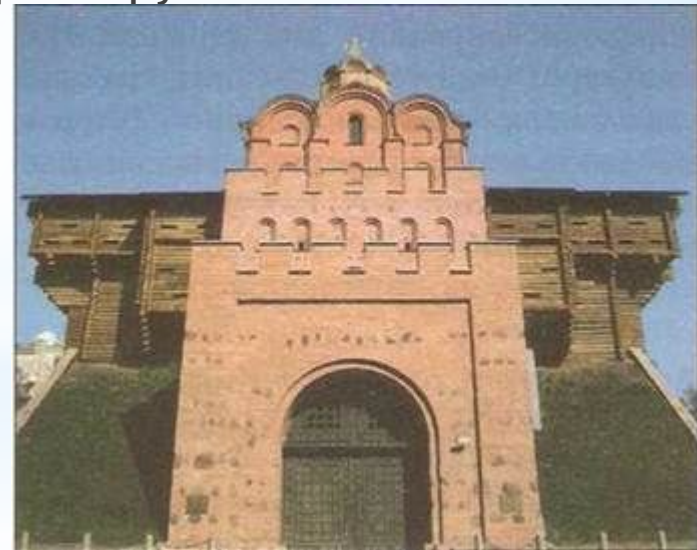
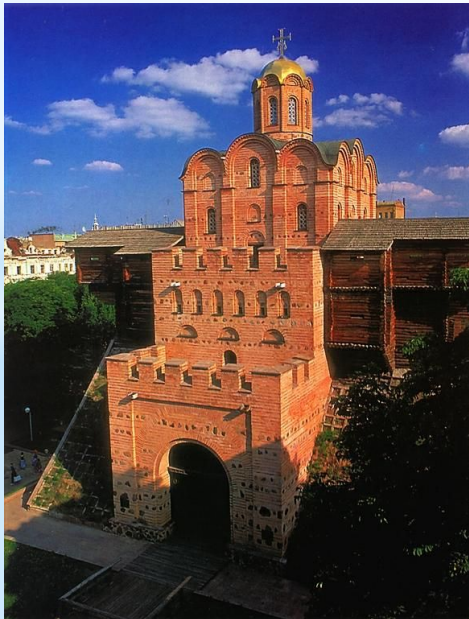


МИСТЕЦТВО КИЇВСЬКОЇ РУСИ

Самко Олена

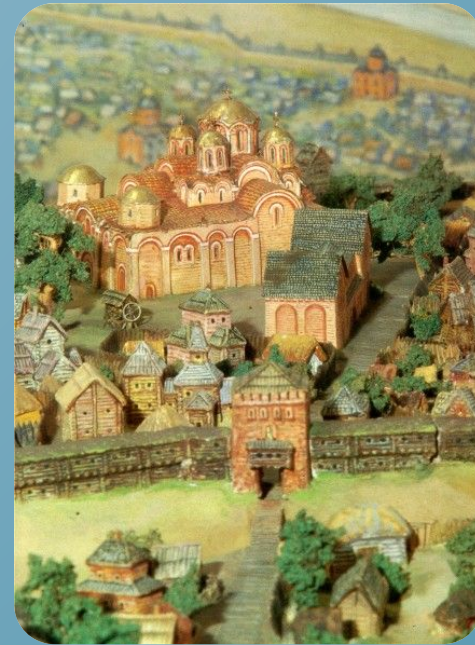
* Архітектура

- * Прикладом давньоруської фортифікаційної архітектури є славнозвісні Золоті ворота в Києві, зведені за часів князювання Ярослава Мудрого. Вони виконували роль головного парадного в'їзду в столицю Київської Русі, що вів крізь захисний вал міста, і являли собою масивну цегельну вежу з брамою. Над проїздом стояла невелика церква Благовіщення, яка свідчила про сповідування мешканцями міста християнської віри. Золоті ворота були зруйновані ордами Батия під час осади Києва. Кілька століть велична пам'ятка простояла в руїнах. Нині її реконструйовано за літописними свідченнями, старовинними рисунками та результатами досліджень подібних споруд в інших давньоруських містах.



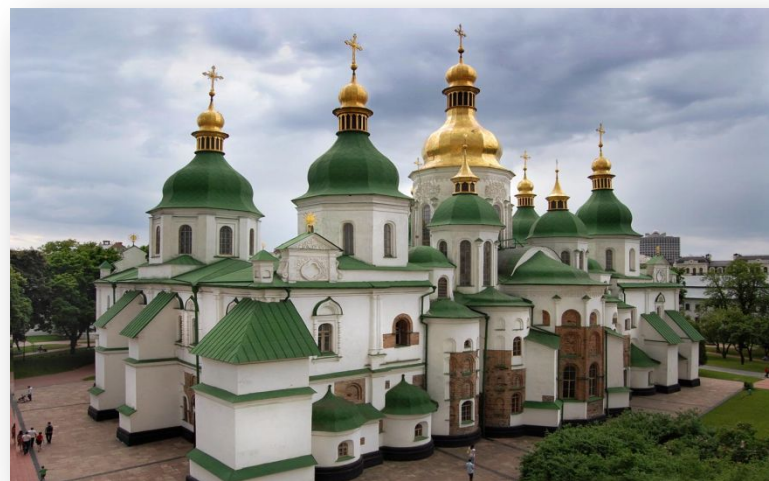
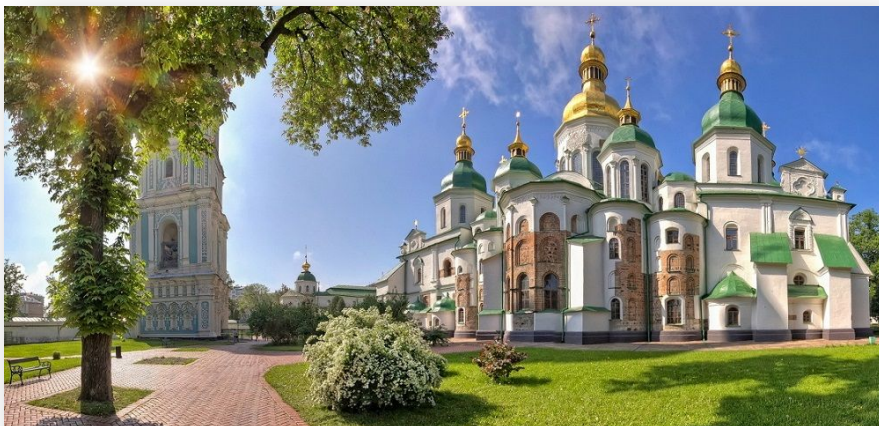
ДЕСЯТИННА ЦЕРКВА

- Споруджена у 989—996 роках на території Київського дитинця Володимиром Святославичем, який на її побудову та утримання виділив десяту частину своїх прибутків — десятину, звідки і походить назва храму.
- Десятинна церква була хрестовокупольним шестистовпним кам'яним храмом. На початку XI ст. постраждала від великої пожежі. Згодом її відбудували та оточили з трьох боків галереями. Десятинну церкву оздоблювали мозаїки, фрески, різьблені мармурові та шиферні плити. Ікони, хрести та церковний посуд було привезено з Корсуня. Окрім головного престолу, церква мала ще два приділи — святих Володимира та Миколая.
- У Десятинній церкві містилася княжа усипальниця, де поховано Володимира Святославича та його дружину — візантійську царівну Анну. Сюди було перенесено з Вишгорода прах княгині Ольги.



Софія Київська

- ❑ Собор святої Софії — Премудрості Божої, Софія Київська або Софійський собор — християнський собор в центрі Києва, пам'ятка української архітектури та монументального живопису 11—18 століть, одна з небагатьох уцілілих споруд часів Київської Русі. Одна з найголовніших християнських святинь Східної Європи, історичний центр Київської митрополії.
- ❑ Міститься на території Софійського монастиря, є складовою Національного заповідника «Софія Київська» (крім собору, до цього заповідника належать Золоті Ворота, Андріївська церква, Кирилівська церква в Києві та Судацька фортеця).
- ❑ Собор як головний храм держави відігравав роль духовного, політичного та культурного центру. Під склепінням Св. Софії відбувалися урочисті «посадження» на великокняжий престол, церковні собори, прийоми послів, затвердження політичних угод. При соборі велося літописання, були створені перші відомі на Русі бібліотека та школа.



Скульптура

- В оздобленні давньоруських храмів значну роль відігравало пластичне мистецтво та різьбярство. Східнохристиянська церква, переслідуючи язичницькі вірування, заборонила об'ємну скульптуру, тому пластичне мистецтво розвивалося у вигляді рельєфів. Для різьбленого оздоблення монументальних споруд використовувався мармур та рожевий шифер. Значна кількість рельєфних орнаментальних прикрас збереглася у храмах Києва. У XII ст., коли в окремих землях Русі склалися місцеві художні школи, скульптура широко застосовувалася в декорі фасадів споруд. Основним елементом орнаментів був стилізований акант, заплетений у кошики, що нагадували романські капітелі. В плетиво орнаментів ув'язувалися зображення птахів, барсів тощо.

Саркофаг Ярослава Мудрого

- Історичну і культурну цінність становить саркофаг Ярослава Мудрого (X–XI ст.) Саркофаг є скринею, виготовленою із суцільного блоку білого мармуру, прикрашений різьбленням давньохристиянської символіки. Стінки саркофагу містять різьблені зображення виноградних лоз, хрестів, пальм, риб, птахів, кипарисів та монограм Христа[3]. Скриня накрита двоспадною мармуровою кришкою з трикутними фронтонами та акротеріями, виготовленою також з суцільного блоку.
- Довжина саркофагу становить 2,5 м, ширина — 1,2 м, висота — 1,23 м при вазі близько 6 т.
- Саркофаг було виготовлено у XI столітті з проконеського мармуру імовірно візантійського походження[4], хоча існує припущення, що домовина має малоазійське походження, датоване VI або VII століттям.



ОПИС

- ▶ Завдання іконопису Київської Русі відбулося в другій половині XI — на початку XII ст. До цього ікони були переважно візантійські та грецькі. Разом із розвитком будівництва храмів виникла давньоруська школа іконопису. Її засновником вважають митрополита Іларіона. У Києво-Печерському патерику згадується про перших відомих іконописців Київської Русі — Алімпія та Григорія. Про останнього розповідали, що йому допомагають янголи: він міг за кілька годин написати й позолотити образ (зазвичай на це витрачали кілька тижнів). Давні майстри дотримувалися суворого іконописного канону. Його поява пов'язана з переказами про те, що перші ікони або з'явилися самі по собі («Спас Нерукотворний»), або були написані художниками, які особисто знали чи пам'ятали святих (за повір'ям, ікона Володимирської Божої Матері була написана євангелістом Лукою). Отже, православна церква ніколи не допускала писання ікон за уявою чи з натури.

